

เกียรติคุณที่ได้รับ

พ.ศ. ๒๕๔๐ เชื้อมศุติศุจรยาบรณดิเตน จากศุรศุภ

พ.ศ. ๒๕๔๑ รวงวัลศุติเตน จากจังหวดั สุรินทร์

พ.ศ. ๒๕๔๒ รวงวัลศุคคตตีเตน จาก สือมวณชนหนังสือพิมพ์พัฒนาเศรษฐกิจ

พ.ศ. ๒๕๔๒ รวงวัลพระพุทธรูปสลักนามผู้มี คุณธรรมตีเตน

พ.ศ. ๒๕๔๔ รวงวัลผู้ทรงคุณธรรมตีเตน รวงวัล หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร

พ.ศ. ๒๕๔๗ รวงวัลข้างเงิน ผู้มีจริยธรรมมี วัฒนธรรม จากมหาวิทยาลัยราชภัฏ

พ.ศ. ๒๕๔๘ รวงวัลสร้างคุณค่าทาง วัฒนธรรมด้านอัตลักษณ์

พ.ศ. ๒๕๕๐ รวงวัลโล่องค์กรคุณภาพ โครงการพนักงานคุณภาพ •

นิทานพื้นบ้าน

(กฤษ)

รศ. อารีย์ ทองแก้ว

กฤษเกอดตม

(เจ้าราก)

มีชายหนุ่มคนหนึ่งหลงรักลูกสาวเศรษฐีใน หมู่บ้าน ชายคนนั้นเป็นคนขยัน พ่อแม่ฝ่ายหญิงจึง ชอบ ชายหนุ่มพยายามหาทางพบปะลูกสาวเศรษฐีทุก วัน แต่หญิงสาวไม่ชอบจึงไม่ยอมพูดด้วย อยู่มาวัน หนึ่ง หญิงสาวได้ไปตักน้ำที่บ่อหลังบ้าน บังเอิญถึงน้ำ หล่นลงไปใบบ่อน้ำเขาขึ้นมาไม่ได้ แม้ว่าจะพยายาม อย่างไม่รู้จบ ก็ร้องขอความช่วยเหลือถ้าใครเอา ดึงน้ำขึ้นจากบ่อได้จะแต่งงานด้วย บังเอิญชายหนุ่ม คนนั้นเดินผ่านมาได้ยินเข้าเกิดความสงสารหญิงสาว มากจึงพยายามตักเอาถังน้ำจากบ่อขึ้นมาได้ ในที่สุด ชายคนนั้นก็ได้แต่งงานกับลูกสาวเศรษฐีตามสัญญา หลายปีต่อมา นางตั้งท้องและคลอดลูกออกมาเป็น ผู้ชาย หน้าตาน่าเกลียดน่ากลัวมีรากงอกเต็มตัว พ่อ แม่จึงเรียกว่า **เจ้าราก**

เมื่อเจ้ารากโตขึ้นพอพูดกันรู้เรื่องก็ได้แต่ร้องให้ พ่อแม่หาลูกมะตูมมาให้เล่นตั้งแต่เด็กจนโตเป็นหนุ่มก็ ไม่ยอมเลิก เมื่อโตเป็นหนุ่ม เจ้ารากได้หนีไปหา ฝรั่งขายหาสุครอง โดยใช้ลูกมะตูมเป็นตัวล่อฝรั่ง ฝรั่งขายหาสุครอง โดยให้ลูก มะตูมลอยไปอยู่กับคนนั้น เมื่อพูดจบก็เอาลูกมะตูม ลอยน้ำไป น้ำไหลไปทางทิศใต้ แต่ลูกมะตูมกลับลอย น้ำไปทางทิศเหนือ และลอยไปพบธิดาหลาย ๆ องค์ ของพระราชามีเมืองหนึ่งซึ่งกำลังเล่นน้ำอยู่ในแม่น้ำ เมื่อพระธิดาทุกองค์เห็นลูกมะตูมลอยน้ำมาต่างก็พา

กันแย่งลูกมะตูมลูกนั้น แต่พระธิดาองค์สุดท้ายก็ไม่ยอมแย่งลูกมะตูมกับพวกพี่ๆ แม้กระนั้นลูกมะตูมก็ลอยมาหาพระนางทำให้พระนางดีใจมากและเก็บลูกมะตูมซ่อนไว้ เมื่อพี่ๆ ถามก็บอกว่ามันลอยไปแล้ว ครั้นเมื่อพระนางกลับเข้าวังก็ได้เสวยลูกมะตูมลูกนั้น กลืนลูกมะตูมหอมอบอวลไปทั่วทั้งวัง พระราชาจึงบัญชาให้ทหารค้นหาสิ่งของที่ส่งกลิ่นหอมนั้นก็ไม่มีพบ หลังจากพระธิดาองค์เล็กเสวยลูกมะตูมได้ไม่นานนักพระนางก็ทรงครรภ์ประสูติเป็นพระโอรสองค์หนึ่ง พระราชาจึงประกาศหาพระธิดาให้พระกุมาร มีหนุ่มๆ ในเมืองนั้นรีบรับว่าตนเป็นบิดาของพระกุมารมากมาย พระราชาทรงคิดหาทางพิสูจน์ว่าใครเป็นบิดาของพระกุมาร โดยการให้ทุกคนถือกล้วยไว้คนละ ๑ ลูก แล้วพูดกับพระกุมารว่า “ลูกๆ มาหาพ่อเร็ว พ่อจะให้กินกล้วย” ปรากฏว่าพระกุมารไม่ยอมไปหาใครสักคน พระราชาตรัสกับทหารว่ายังเหลือใครอีกที่ยังไม่ขอรับเป็นบิดาของพระกุมาร ทหารรายงานว่ามีแต่คนที่มียารากเต็มตัวนั้นแหละที่ยังไม่มารับการพิสูจน์ พระราชาจึงให้ทหารไปจับตัวเจ้ารามาให้พระกุมารดู เมื่อพระกุมารมองเห็นเจ้าราก็วิ่งไปกอดทันที พระราชาโกรธมากที่มีราชบุตรเขยรูปร่างอัปลักษณ์น่าเกลียดน่ากลัวเช่นนี้ จึงให้ทหารหาเครื่องใช้ใส่เรือสำเภาและขับไล่เจ้าราก พระธิดาองค์เล็กและพระนัดดาออกจากเมืองไป ขณะที่อยู่บนเรือ พระธิดาองค์เล็กไม่ยอมพูดกับเจ้ารากเลยแม้แต่คำเดียว แม้เจ้ารากจะพยายามหาวิธีอย่างไรก็ตาม ครั้นแล้วเจ้าราก็คิดขึ้นได้จึงแก้งูขี้เหล็กโดยเอาไม้คนข้าวเสียบไว้ที่หู เมื่อข้าวสุกก็ถามพระนางว่าไม้คนข้าวอยู่ที่ไหน หิวข้าวแล้ว พระนางก็ไม่ยอมตอบแต่อย่างใด เจ้ารากพายเรือไปจอดอยู่ชายฝั่งทะเลได้สร้างกระท่อมเป็นที่อาศัย และมีความเป็นอยู่ที่แร้นแค้นมาก

อยู่มาวันหนึ่งเจ้ารากเข้าไปในป่าเพื่อถางป่าปลูกพืชผัก ตอนเย็นก็กลับกระท่อมเพื่อพักผ่อน ตอนเช้าจึงเข้าป่าเพื่อปลูกพืชผักอีกเหมือนเดิมแต่ปรากฏว่าต้นไม้ที่ตัดออกกลับฟื้นขึ้นมาอีก เจ้ารากเหลียวไปเห็นต้นไม้ต้นหนึ่งมีโพรงอยู่ข้างในจึงบินไปซ่อนตัวอยู่ในโพรงไม้นั้น พอตกตึกก็มีสิงตว์หนึ่งตัวใหญ่มากถือกลองบินขึ้นไปบนต้นไม้ที่เจ้ารากซ่อนตัวอยู่แล้วตีกลอง ๓ ครั้งต้นไม้ก็ถูกตัดที่ฟื้นขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง

เจ้ารากคิดว่ากลองดังกล่าวนั้นเป็นกลองที่วิเศษมาก จึงขอร้องให้ลิงตีกลองวิเศษนี้เพื่อให้เจ้ารากหลุดออกจากตัวเขา เจ้าลิงจึงตีกลอง ๓ ครั้งราก็หลุดออกจากตัวเจ้ารากหมด ทำให้เจ้ารากเป็นหนุ่มรูปงามและถึงที่มอบกลองวิเศษให้เจ้าราก เจ้ารากขอบคุณแล้วสัญญาว่าจะไม่ลืมบุญคุณของลิงเลย รุ่งเช้าเจ้ารากในรูปของชายรูปงามก็เดินทางกลับกระท่อม แล้วขอหมวกกับภรรยาของตน แต่นางได้ปฏิเสธว่าเราไม่ให้ท่านหรอก เทียวพี่เราก็กกลับมาต่อว่าเราได้ เจ้ารากในรูปของชายงามดีใจมากที่ภรรยาของตนยอมพูดด้วย จึงพิสูจน์ตนด้วยการตีกลองเพื่อให้ตนมีรากเหมือนเดิม แล้วเล่าความจริงให้ภรรยาฟัง

จากนั้นเจ้ารากจึงได้ตีกลองเพื่อขอแก้วแหวนเงินทองได้เป็นจำนวนมาก และต่อเรือสำเภาเพื่อกลับบ้านเมือง ชาวเมืองต่างพากันมาดูเรือสำเภาที่มีแก้วแหวนเงินทองมากมายพร้อมด้วยพระธิดาองค์เล็กพระนัดดาและชายหนุ่มรูปงามคือเจ้ารากนั่นเอง เมื่อทหารทราบเรื่องจึงนำความไปทูลต่อพระราชา ซึ่งพระราชาก็ยกโทษให้แล้วรับทั้ง ๓ คนเข้าเมืองเพื่อปกครองบ้านเมืองต่อไป •